

Тема 7. Англосаксонська економічна модель (Об'єднане Королівство Великобританії та Північної Ірландії, Республіка Ірландія)

Основні характеристики соціально-економічної моделі

- Низький рівень перерозподілу ВВП через бюджет
- Високий рівень конкуренції
- Низький ступінь впливу профспілок
- Низький ступінь регулювання ринку праці
- Індивідуалізм ->орієнтація на особистий успіх
- Низький рівень соціальних трансфертів та їх спрямування на найбільш нужденних
- Значна диференціація зарплат -> значна частка зайнятих на низькооплачуваних роботах

1. Місце Великобританії в світовій економіці та ЄС. «Особливе» членство в Євросоюзі.

ВВП за ПКС – 2,25 трлн. \$

(майже 14% від ВВП ЄС. 8 місце в світі та 3 місце в ЄС)

ВВП на д.н. за ПКС- 36 тис. \$

(майже вдвічі вище середнього по ЄС)

Структура ВВП: с.г. -0,7%, промисловість - 21%, послуги -78%

Рівень безробіття – 7,9%

Держ. борг - 82,5% від ВВП (2011р)

Дефіцит бюджету - 9% від ВВП (2011р)

Індекс глобальної конкурентоспроможності – 8 місце в світі

Обсяг промислового виробництва - 6 місце в світі

Основні галузі промисловості: автомобілебудування, авіакосмічна (2 місце в світі за обсягом), фармацевтична

Великобританія не приєдналася до зони євро, не підписала Угоду про фіскальний союз.

Найбільші британські компанії (за рівнем капіталізації), 2011р.

- -BHP Billiton (148 млрд. ф.с.) – гірнича справа
- - Royal Dutch Shell (135 млрд. ф.с.) – нафто-, газовидобування
- - HSBC (118 млрд. ф.с.) – фінансові послуги
- - Vodafone Group (93 млрд. ф.с.) - телекомунікації
- - British Petroleum (91 млрд. ф.с.)- нафто-, газовидобування
- - Rio Tinto Group (86 млрд. ф.с.)- гірнича справа
- -GlaxoSmithKline (61 млрд. ф.с.) - фармацевтика
- - Unilever (56 млрд. ф.с.) – споживчі товари
- - British American Tobacco (49 млрд. ф.с.) – тютюнові вироби
- - BG Group (49 млрд. ф.с.) – нафто-, газовидобування

Трансформація британської моделі розвитку

Принципи політики «тетчеризму» (79р.)

- *Зміна економічної ідеології, поглядів на роль держави у суспільстві*
- *Відхід від корпоратизму до індивідуалізму*
- *Децентралізація управління економікою (принцип субсидіарності)*
- *Масштабна приватизація 1980-х рр.*
- *Контрактування підрядів на конкурентних засадах на послуги.*
- *Перегляд моделі взаємодії між державними та підприємницькими структурами через введення критерію «компліментарності»*
- *Введення нової моделі захисту національної економіки*
- *Ліквідація валютного контролю щодо руху капіталу між країнами.*
- *Зниження базової ставки прибуткового податку*

Зовнішньоторговельні відносини Великобританії

Для Великобританії характерним є негативне сальдо торговельного балансу

Експортна спеціалізація: атомні реактори, паливо, автомобілі, електричне обладнання, фармацевтичні продукти, дорогоцінне каміння та метали, оптичне та медичне обладнання, продукти органічної хімії, авіа та аерокосмічне обладнання, вироби із пластику

Імпорт: промислова продукція, паливо та продукція харчування

Основні партнери по експорту: США (14,3%), Німеччина (10,5%), Нідерланди (8%).
Франція (7,2%), Ірландія (6%)

Основні партнери по імпорту: Німеччина (12,5%), Китай (8,4%), США (7,6%),
Нідерланди (7,3%), Франція (6%), Норвегія (5,7%)

Основні соціально-економічні показники Ірландії

ВВП за ПКС, 2011р.- 159 млрд. євро (1,24% від ВВП ЄС)

ВВП на д.н., 2011р. – 42,9 тис.\$ (близько 130% від середнього по ЄС)

Рівень безробіття, вересень 2012р. – 15,1%

Середній вік населення - 35 років

Держ. борг- 108,2% від ВВП

Дефіцит бюджету- 13,1% від ВВП

Основні галузі промисловості: фармацевтична, хімічна, виробництво програмного забезпечення та комп'ютерного обладнання, виробництво медичних приладів, продукти харчування та напої

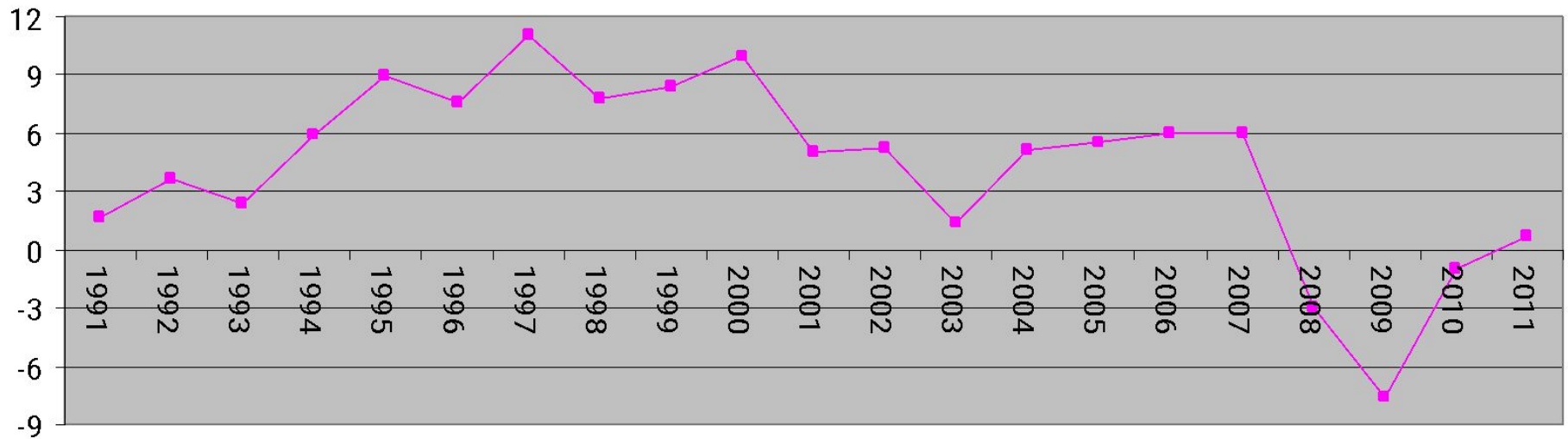
Зовн.торгівля: позитивне сальдо торговельного балансу +53млрд.\$ (у експорті переважають високотехнологічні товари, найбільшим партнером є США – 23%)

Ірландське економічне диво

Протягом 1995 -2007 рр. в Ірландії спостерігалось стрімке зростання рівня ВВП:

в середньому 9,4% впродовж 1995-2000рр. та, після короткотривалого уповільнення впродовж 2001-2003рр., близько 6% впродовж 2004-2007 рр.

Динаміка зростання ВВП Ірландії, %

Чинники ірландського економічного дива:

- Низький рівень податків (близько 12% у 90-х рр.);
- англomовна та дешева робоча сила;
- членство в ЄС: “золотий дощ” дотацій з спільних фондів (до 4% ВВП) та вільний доступ до єдиного ринку;
- соціальне партнерство між працедавцями, урядом та проф. спілками;
- обмежене втручання уряду в бізнес;
- збільшення зайнятості жінок;
- високий рівень інвестування держави у розвиток вищої освіти (особливо технічної);
- значний рівень прямих іноземних інвестицій у високі технології (переважно з США: Dell, Intel, IBM, Microsoft, Google)

Фінансово-економічна криза в Ірландії 2008-2011рр.

Витоки кризи:

- Дисбаланс в структурі економіки: надмірна частка сектору будівництва у ВВП (близько 12% ВВП)
- Зростання зарплат (->аутсорсінг корпорацій у країни Сх. Європи)
- Зростання цін на нерухомість (на 130% протягом 10 років)
- Надмірна частка забудовників та девелоперів у структурі позик банків (28%)

Розгортання кризи:

- Падіння попиту на нерухомість (зниження цін на житло на 47% з 2007 року)-> підрив позицій банків
- Рекапіталізація банків урядом -> надмірний дефіцит бюджету (32,4% від ВВП у 2010р.)

Ірландський національний план оздоровлення економіки 2011-2014:

- Зниження соц. видатків
- Підвищення існуючих та впровадження нових податків (ПДВ до 23%; впровадження податку на нерухомість)
- Посилення контролю за банківським сектором